

PÕLVA VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Põlva

02.04.2018 nr 1-4/43

Põlva valla aleviku- ja külavanema statuut

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 58 lõike 3 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Põlva valla aleviku- ja külavanema statuut (edaspidi *statuut*) reguleerib Põlva valla aleviku-, külaosavanema ja külavanema (edaspidi *külavanem*) valimise korda, kandidaadile esitatavaid nõudeid, külavanema õigusi ja ülesandeid, volituste kestust ning külavanema ametimärgi andmist ja kandmist.

§ 2. Üldsätted

(1) Külavanem on aleviku, külaosa või ühe või mitme küla elanike (edaspidi *elanik*) ühiste huvide esindaja ning Põlva valla koostööpartner, kes juhindub oma tegevuses aleviku või küla elanike enamuse seisukohtadest, küla või aleviku arengukavast, Põlva Vallavolikogu (edaspidi *vallavolikogu*) ja Põlva Vallavalitsuse (edaspidi *vallavalitsus*) õigusaktidest ning Eesti Vabariigi seadustest. Olukordades, kus tegevus ei ole määratletud õigusaktidega, tegutseb vanem headest tavadest lähtudes. Külavanem on küla ühendaja, hoidja ja edendaja, kes koordineerib ja aitab korraldada küla ühistegevusi ning ellu viia küla ühisprojekte. Külavanem on riigi ja kohaliku omavalitsuse ametlikult tunnustatud kontaktisik külas

(2) Elanik käesoleva statuudi mõistes on vähemalt 16-aastane isik, kes elab vastavas alevikus või külas või omab vastavas alevikus või külas kinnisvara. Elukoha määramise aluseks on rahvastikuregister ning kinnisvara määramise aluseks on kinnistusraamat.

(3) Alevik või küla võib kasutada oma sümboolikat, kui elanikud üldkoosolekul nii otsustavad.

§ 3. Külavanema volituste kestus

Külavanem valitakse kuni kolmeks aastaks.

Juhtkomisjoni ettepanek: Külavanem valitakse kuni viieks aastaks.
Vallavalitsus ei toeta ettepanekut.

§ 4. Külavanema kandidaadile esitatavad nõuded

(1) Külavanemaks võib valida isiku, kes on valimise hetkel vähemalt 18-aastane.

(2) Külavanema kandidaadiks saab esitada elaniku, kes elab alaliselt alevikus või külas või omab alevikus või külas kinnisvara ja kes on andnud nõusoleku vanemaks kandideerida. Nõusolek võib olla suuline, kui kandidaat osaleb vanema valimise üldkoosolekul, või kirjalik, kui kandidaadil ei ole võimalik vanema valimise üldkoosolekul osaleda.

§ 5. Külavanema valimine

(1) Külavanema valivad ja kutsuvad tagasi elanikud aleviku või küla(de) üldkoosolekul (edaspidi *üldkoosolek*).

- (2) Külale valitakse üks külavanem. Elanike otsusel võib alevike või ühist piiri omavate küladele valida ühise külavanema või küla osale külaosavanema.
- (3) Teade üldkoosoleku toimumise kohta, aja ja päevakorra kohta avaldatakse vähemalt 14 päeva enne üldkoosoleku toimumise päeva Põlva Vallavalitsuse infolehes "Põlva Teataja" ja Põlva valla veebilehel. Teate edastamiseks kasutatakse ka teisi kommunikatsioonivahendeid (sotsiaalmeedia, küla teadetetahvel, e-post jt).
- (4) Külavanemat valiva küla üldkoosoleku kokkukutsumise saavad algatada vähemalt 5% elanikest kuid mitte vähem kui seitse elanikku.
- (5) Vallavalitsuse esindajal on õigus üldkoosolekul osaleda.
- (6) Üldkoosoleku kokkukutsujad tagavad üldkoosoleku käigu ja otsuste protokollimise ning üldkoosolekul osalejate registreerimise. Üldkoosolekul otsustatakse hääletamise viis. Üldkoosolekul valitakse üldkoosoleku juhataja ja protokollija. Üldkoosoleku juhataja juhib üldkoosolekut ja viib läbi hääletamise.
- (7) Üldkoosolek on otsustusvõimeline kui koosoleku koost, aeg ja päevakord on käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud viisil teatavaks tehtud ning üldkoosolekul osaleb vähemalt 10% elanikest kuid mitte vähem kui seitse elanikku.
- (8) Külavanema kandidaadi võib üles seada iga elanik.
- (9) Külavanem valitakse avalikul või salajasel hääletusel. Salajane hääletamine viiakse läbi, kui selleks avaldab soovi vähemalt kaks elanikku. Avalikul hääletamisel avaldatakse kandidaadile toetust käetõstmisega. Salajane hääletamine viiakse läbi hääletussedelite abil. Avalikul hääletamisel loeb hääled kokku üldkoosoleku juhataja ning teatab tulemuse koheselt. Salajane hääletamine viiakse läbi hääletussedelite abil. Salajase hääletamise korraldamiseks valitakse vähemalt kolmeliikmeline komisjon.
- (10) Igal üldkoosolekul osaleval elanikul on valimisel üks hääl. Hääletamine on isiklik, hääle edasivolitusõigusega.
- (11) Valituks osutub kandidaat, kelle poolt hääletab enam kui pool üldkoosolekul osalevatest elanikest. Kui esimeses hääletusvoorus ükski kandidaat osalejate poolthääaltenamust ei saavuta, korraldatakse teine hääletusvoorus, milles jäävad kandideerima kaks esimeses hääletusvoorus enim hääli saanud kandidaati.
- (12) Üldkoosoleku kohta koostatakse protokoll. Protokolli allkirjastavad üldkoosoleku juhataja ja protokollija, protokollile lisatakse üldkoosolekul osalenud elanike registreerimisleht. Üldkoosoleku juhataja esitab protokoll koos registreerimislehega vallavalitsusele kümne tööpäeva jooksul arvates üldkoosoleku toimumise päevast.
- (13) Statuudis reguleerimata valimistoimingute üle otsustab üldkoosolek.

§ 6. Külavanema volituste lõppemine

- (1) Külavanema volitused lõpevad volituste perioodi lõppemisega, tagasi astumise või tagasi kutsumisega.
- (2) Külavanem võib ise igal ajal ametist tagasi astuda, kutsudes kokku üldkoosoleku. Kirjalik tagasiastumisavaldus esitatakse üldkoosolekule ja sellest teavitatakse vallavalitsust.
- (3) Üldkoosolek võib külavanema igal ajal tagasi kutsuda. Üldkoosolek külavanema tagasikutsumiseks kutsutakse kokku käesoleva määruse §-s 5 sätestatud reegleid järgides.
- (4) Külavanema tagasiastumisel loetakse tema volitused lõppenuks tagasiastumisavalduse esitamisest. Külavanema tagasikutsumisel loetakse tema volitused lõppenuks üldkoosolekul tagasikutsumise otsuse tegemisest. Muudel juhtudel lõpevad volitused faktilise sündmuse saabumisel.

§ 7. Külavanema ametimärk

- (1) Ametikohuste täitmisel kannab külavanem ametimärki.
- (2) Ametimärgi annab üle vallavanem.
- (3) Volituste lõppemisel tagastatakse ametimärk vallavanemale, kui külavanem on ametikohustusi täitnud vähem kui kuus aastat.

§ 8. Külavanema õigused

Külavanemal on õigus:

- 1) esindada küla;
- 2) algatada arutelusid ning kutsuda kokku ja juhatada üldkoosolekuid ühiste seisukohtade kujundamiseks ja otsuste vastuvõtmiseks;
- 3) olla kaasatud ja esindada elanikke külaelu korralduslikes küsimustes vallavolikogus ja -valitsuses ning oma volituste piires ametiasutustes;
- 4) osaleda kutsutuna vallavalitsuse istungitel, komisjonide koosolekutel ja nõupidamistel, kus arutatakse ja otsustatakse aleviku või küla eluolu ja arengut puudutavaid küsimusi;
- 5) osaleda aleviku või küla esindajana vallavolikogu istungitel sõnaõigusega;
- 6) teha vallavolikogule ja -valitsusele ettepanekuid elanike huve puudutavate küsimuste arutamiseks ning probleemide lahendamiseks;
- 7) taotleda aleviku või küla nimel rahalisi vahendeid valla eelarvest ja muudest allikatest, lähtudes üldkoosolekul vastuvõetud otsustest ning arengukavast;
- 8) saada vallavalitsuselt oma ülesannete täitmiseks vajalikku teavet;
- 9) korraldada aleviku või küla arengukava koostamist ja elluviimist.

§ 9. Külavanema ülesanded

Külavanema ülesandeks on:

- 1) juhendada oma tegevuses elanike ühistest seisukohtadest, küla või aleviku arengukavast, vallavolikogu ja -valitsuse õigusaktidest ning Eesti Vabariigi seadustest;
- 2) korraldada infovahetust vallavolikogu, -valitsuse, teiste institutsioonide ja elanike vahel;
- 3) teavitada vallavolikogu või -valitsust aleviku või küla sotsiaalsetest probleemidest;
- 4) teha koostööd mittetulundusühingute, seltside ja seltsingutega oma tegevuse paremaks koordineerimiseks ja külaelu tulemuslikumaks arendamiseks;
- 5) vajadusel korraldada aleviku või küla arengukava arutelusid;
- 6) näidata üles aktiivsust alevikus või külas ühistegevuse organiseerimisel, toetades elanike omaalgatusvõimet ja ärgitades elanikke koostööle;
- 7) aidata organiseerida õnnetusjuhtumite ja eriolukordade lahendamist;
- 8) tagada üldkoosolekuid ja külavanema ametitegevust puudutava dokumentatsiooni säilimise;
- 9) esitada elanikele vähemalt ühel korral aastas üldkoosolekul suuline aruanne oma tegevuse kohta;
- 10) jälgida keskkonna säästlikku kasutamist ning vajadusel sekkuda pöördumisega asjaomaste asutuste ja organisatsioonide poole;
- 11) ametiaja lõppemisel ja tagasiastumisel kutsuda kokku üldkoosolek uue külavanema valimiseks.

Juhtkomisjoni ettepanek täiendada eelnõud §-ga 10 järgmises sõnastuses:

§ 10. Vallavalitsuse ülesanded

Vallavalitsus:

- 1) tagab külavanemale tema tegevuseks vajalikud andmed, info, dokumendid, õigusaktid ja muu teabe, välja arvatud teabe, mille avaldamine on seadusega keelatud;
- 2) informeerib külavanemat küla puudutavatest menetlus- ja otsustusprotsessidest, teavitades külavanemat õigeaegselt istungite ja koosolekute toimumise aegadest ning päevakorras olevatest küsimustest.
- 3) määrab struktuuris ametniku kogukonnaküsimustega tegelemiseks.

Vallavalitsus ei toeta punkti 2.

§ 11. Rakendussätted

- (1) Põlva Vallavolikogu 26. mai 2005. a määrus nr 86 "Külavanema statuudi kinnitamine" tunnistatakse kehtetuks.
- (2) Määrus jõustub 2019. aasta 1. jaanuaril.

/allkirjastatud digitaalselt/

Lennart Liba

Vallavolikogu esimees

Seletuskiri Põlva Vallavolikogu 02.04.2018 määruse eelnõu nr 1-4/43 "Põlva valla aleviku- ja külavanema statuut" juurde

Sissejuhatus

01.02.2017 jõustus Vabariigi Valitsuse 26.01.2017 määrus nr 21 "[Ahja valla, Laheda valla, Mooste valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 "Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine" muutmine](#)". Määruse alusel moodustus 22.10.2017 Ahja valla, Mooste valla, Laheda valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla ühinemise teel uus omavalitsusüksus – Põlva vald, mis on ühinenud omavalitsusüksuste üldõigusjärglane.

Haldusreformi seaduse § 16 lõikest 1 ja [Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse](#) (edaspidi *ETHS*) § 14¹ lõikest 4¹ tulenevalt peab uus moodustunud omavalitsusüksus kehtiva õigusnormi pärast haldusreformi uuesti kehtestama. Ühinenud omavalitsusüksuste õigusaktid kehtivad kuni uue moodustunud omavalitsusüksuse organite poolt uue õigusnormi kehtestamiseni sellel territooriumiosal, kus nad enne omavalitsusüksuste ühinemist kehtestati.

Arvestades haldusreformi seadusest ning *ETHS*-ist tulenevat eeldust ja kohustust, et pärast kohalike omavalitsuste ühinemist kehtestab uus omavalitsusüksus kogu õigusliku regulatsiooni uuesti, on välja töötatud kogu Põlva valla haldusterritooriumil kehtiva määruse eelnõu kehtestamiseks asustusüksuse linnapea, alevi-, aleviku- ja külavanema valimise korra, kandidaadile esitatavad nõuded, nimetatute õigused ja ülesanded ning volituste kestuse perioodi.

Määruse uue redaktsiooni kehtestamine on tingitud vajadusest kehtestada kogu Põlva valla haldusterritooriumit hõlmav ühtne regulatsioon, et statuut laieneks kõikidele Põlva vallaga ühinenud Ahja, Mooste, Laheda ja Vastse-Kuuste valdadele.

Põlva valla küla- ja alevikuvanema statuut kehtestatakse [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (edaspidi *KOKS*) § 58 lõike 3 alusel. *KOKS* § 58 lõike 3 alusel võib volikogu võtta vastu linna kui asustusüksuse linnapea, alevi-, aleviku- ja külavanema statuudi, milles määratakse asustusüksuse linnapea, alevi-, aleviku- ja külavanema valimise kord, kandidaadile esitatavad nõuded, nimetatute õigused ja kohustused ning volituste kestuse periood.

Eelnõu sisu, võrdlev analüüs ja määruse mõjud

Määruse eelnõu koostamisel on suuresti võetud aluseks MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant (www.kodukant.ee) poolt koostatud [külavanema statuudi juhendmaterjal](#). Külavanema statuudi juhendmaterjal on soovitusliku loomuga ja põhineb erinevate uuringute, foorumite ja kogemuspäevade raames kogutud ettepanekutel ning igapäevase praktilise külavanematöö käigus ilmnunud murekohtadel, sisaldades Eesti parimat praktikat külade huvikaitse tagamisel.

Kogukonna huvide esindatuse tagamiseks ning kogukonna kaasamiseks omavalitsusüksuse otsustusprotsessidesse on võimalik kasutada mitmesuguseid institutsionaalseid lahendusi. Üheks piirkondliku valitsemis- ja juhtimiskorralduse mudeliks on külavanema institutsioon.

Külavanem on küla ühendaja, hoidja ja edendaja, kes koordineerib ja aitab korraldada küla ühistegevusi ning ellu viia küla ühisprojekte. Külavanem on riigi ja kohaliku omavalitsuse ametlikult tunnustatud kontaktisik külas.

Külavanem on nii küla kui valla jaoks oluline isik, kelle kaudu saada ja edastada informatsiooni. Seetõttu peaks igal külal või piirkonnal olema oma külavanem või mitme-küla-vanem. Oluline on soodustada külavanemate valimist, võimaldades küladele külavanemat valiva üldkoosoleku läbiviimisel tuge koosoleku korraldamisel ja dokumentatsiooni koostamisel.

Määrusega kehtestatakse Põlva valla aleviku- ja külavanema statuut.

Määrusega tunnistatakse kehtetuks Põlva Vallavolikogu 26. mai 2005. a määrus nr 86 "[Külavanema statuudi kinnitamine](#)". Ühinenud Ahja, Laheda, Mooste ja Vastse-Kuuste Vallavolikogu külavanema statuuti kehtestanud ei ole.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik volikogu poolthääle enamus.

Põlva valla territooriumil asub 70 küla ja alevikku. Elanike arv seisuga 01.10.2018 on järgmine:

Aarna 244	Lahe 72	Roosi 57
Adiste 104	Laho 35	Rosma 376
Ahja alevik 481	Leevijõe 75	Savimäe 29
Akste 84	Logina 45	Soesaare 57
Andre 66	Loko 43	Suurküla 89
Eoste 66	Lootvina 128	Suurmetsa 57
Himma 110	Lutsu 61	Säkna 23
Himmaste 506	Mammaste 622	Säässaare 59
Holvandi 45	Meemaste 50	Taevaskoja 103
Ibaste 43	Metste 75	Terepi 33
Jaanimõisa 85	Miiaste 52	Tilsi 358
Joosu 101	Mooste alevik 419	Tromsi 63
Kaaru 56	Mustajõe 59	Tännassilma 216
Kadaja 56	Mustakurmu 51	Uibujärve 39
Kanassaare 56	Mõtsküla 68	Valgemetsa 64
Karilatsi 133	Naruski 40	Valgesoo 44
Kastmekoja 30	Nooritsmetsa 48	Vana-Koiola 95
Kauksi 258	Orajõe 66	Vanaküla 62
Kiidjärve 188	Padari 27	Vanamõisa 51
Kiisa 70	Partsi 104	Vardja 128
Kiuma 88	Peri 309	Vastse-Kuuste alevik 413
Koorvere 47	Puuri 186	Viisli 58
Kosova 76	Pragi 79	Vooreküla 71
Kähri 92	Puskaru 58	
Kärsta 101	Rasina 128	

Põlva linna elanike arv seisuga 01.10.2018 on 5386. KOV täpsusega elanikke on 134. Elanikke Põlva vallas kokku 01.10.2018 seisuga on 14 151.

Põlva valla 32 külas on külavanem valitud.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Rakendamisega seotud tegevused, kulud/tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne Põlva valla eelarvele täiendavaid tulusid ega kulusid.

Määruse jõustumine

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 23 lõikele 1 jõustuvad volikogu määrused kolmandal päeval pärast nende avaldamist Riigi Teatajas, kui määruses eneses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtaega. Põlva Vallavalitsus teeb ettepaneku jõustada määrus 01.01.2019.

Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine

Põlva Vallavalitsuse poolt heaks kiidetud 17.10.2018 ja edastatud menetlemiseks Põlva Vallavolikogule. Eelnõu esitati 17.10.2018 arvamuse andmiseks Põlva valla külavanemate seltsile.

Eestseisus suunas eelnõu menetlemiseks kõikidele Põlva Vallavolikogu komisjonidele. Kogukonna- ja külaelukomisjon (juhtkomisjon) menetles kõiki esitatud muudatusettepanekuid 05.11.2018.

Juhtkomisjoni poolt heaks kiidetud muudatusettepanekud, mis vallavalitsuse 07.11.2018 istungil heakskiidu leidsid, on käesolevasse eelnõusse sisse viidud.

Määruse eelnõus kajastatakse ettepanekud (eelnõus märgitud lilla tekstiosaga), mida vallavalitsus 07.11.2018 istungil heaks ei kiitnud. Vallavalitsus ei toeta muudatusettepanekut, millega tehti ettepanek valida külavanem kuni viieks aastaks. Vallavalitsus ei toeta muudatusettepanekut täiendada eelnõu §-ga 10 punkti 2 osas.

Määruse jaotuskava

Avaldamiseks Riigi Teatajale

Põlva Vallavalitsuse arendusspetsialist, arenduse peaspetsialist

Põlva valla külavanemad

Eelnõu koostaja

Elika Saks

vallasekretär